

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»
(назва навчальної дисципліни)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Курс 1-й

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
української мови, основ психології та
педагогіки

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
“28” червня 2022 року №11

Протокол від
“31” серпня 2022 року №1

Завідувач кафедри
проф. Фоміна Л. В.

Розробники силабусу:

Фоміна Людмила Володимирівна – завідувач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, професор, кандидат філологічних наук.

Калініченко Ольга Василівна – доцент кафедри української мови, основ психології та педагогіки, доцент, кандидат філологічних наук.

Скорбач Тетяна Василівна – викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат філологічних наук.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Фоміна Людмила Володимирівна, завідувач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат філологічних наук, професор

Контактний телефон (057) 707-72-30

Корпоративна пошта викладача: lv.fomina1@kntmu.edu.ua

Консультації очні: понеділок – 15:00-16:00

кафедра української мови, основ психології та педагогіки (просп. Науки, 4, головний корпус, 5-й поверх

Локація: кафедра української мови, основ психології та педагогіки (просп. Науки, 4, головний корпус, 5-й поверх

Калініченко Ольга Василівна, доцент кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат філологічних наук, доцент

Контактний телефон (057) 707-72-36

Корпоративна пошта викладача: ov.kalinichenko@kntmu.edu.ua

Консультації очні: середа – 15:00-16:00

кафедра української мови, основ психології та педагогіки (просп. Науки, 4, головний корпус, 5-й поверх

Локація: кафедра української мови, основ психології та педагогіки (просп. Науки, 4, головний корпус, 5-й поверх

Скорбач Тетяна Василівна, викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат філологічних наук

Контактний телефон (057) 707-72-36

Корпоративна пошта викладача tv.skorbach@kntmu.edu.ua

Консультації очні: середа – 15:00-16:00

кафедра української мови, основ психології та педагогіки (просп. Науки, 4, головний корпус, 5-й поверх

Локація: кафедра української мови, основ психології та педагогіки (просп. Науки, 4, головний корпус, 5-й поверх

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складено відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) фахівців першого (бакалаврського) рівня, знань 23 – «Соціальна робота», спеціальності – 231 «Соціальна робота».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Соціальні, економічні перетворення в Україні не обминули і систему вищої освіти. Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» визначили стратегію розвитку освіти в Україні, пріоритетні напрями та шляхи створення життєздатної системи безперервного навчання і виховання для досягнення високого освітнього рівня, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Метою вищих навчальних закладів є підготовка спеціалістів вищої кваліфікації, здатних після здобуття відповідної освіти включитися у виробничу діяльність, а також забезпечення їхнього всебічного розвитку, здатних до свідомого суспільного вибору і творчого збагачення культурного потенціалу народу. Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є однією із складових цілісної системи соціальної роботи, підготовки майбутніх фахівців.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є українська мова професійного спрямування.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням)» базується на основах сучасної української мови, педагогіки, теорії навчання у вищій школі, має зв'язок з такими дисциплінами як: «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Соціологія», «Латинська мова та медична термінологія», «Етика».

Навчальна дисципліна належить до обов'язкових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів із сучасної української мови, латинської мови, іноземної мови.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни є: оволодіння магістрантами теорією навчання та освіти, оволодіння сучасними педагогічними технологіями, структурування навчального матеріалу з дисципліни, видів та форм навчальних занять, а також методикою оцінювання ефективності пізнавальної діяльності магістранта, формами та методами навчання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоїти основоположні поняття з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)»;
- усвідомити значимість державної мови в професійному спілкуванні;
- оволодіти основами фахової мови медика;
- опанувати норми укладання медичних документів.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок із нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання в Стандарті).

1.3.1. Згідно з вимогами Стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- *загальні*:

ЗК1. усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

ЗК14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ПРН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):** здатність до усного та письмового спілкування, адаптивність, висока моральність, вихованість, самоконтроль, комунікабельність, відповідальність, командна робота, ініціативність.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

2.1. Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>23 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: <u>231 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		2-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи студента – 40	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		0 год.
		Практичні, семінарські
		50 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		40 год.
Індивідуальні завдання:		
0 год.		
		Вид контролю: диф.залик

2.2.1. Лекції

Не передбачено навчальним планом.

2.2.2. Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування. Лексичний аспект професійної мови медиків	5	Розповідь-пояснення, бесіда	Реферат, анотація
2.	Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій	5	Розповідь-пояснення, «Мозковий	Усне опитування, реферат

	термінології. Особливості української медичної термінології		штурм»	
3.	Словники в професійному спілкуванні. Типи словників, їх функції та роль у підвищенні мовленнєвої культури	5	Демонстрація, презентація, ділова гра	Реферат, анотація
4.	Морфологічний аспект медичної професійної мови	5	Бесіда	Усне опитування, реферат
5.	Синтаксичний аспект професійної мови медиків	5	Розповідь-пояснення, бесіда	Реферат, анотація
6.	Особливості українського мовленнєвого етикету. Мовленнєвий етикет лікаря.	5	Бесіда, рольова гра	Усне опитування, реферат
7.	Публічний виступ та його жанри	5	Моделювання процесів і ситуацій	Виступ
8.	Стилістичний аспект фахової мови медичних працівників	5	Розповідь-пояснення, бесіда	Доповідь
9.	Вимоги до складання та оформлення адміністративно-канцелярських документів	5	Презентація, демонстрація	Усне опитування, реферат
10.	Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення	5	Розповідь-пояснення, бесіда	Підсумковий контроль
Усього годин практичних занять		50		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування. Лексичний аспект професійної мови медиків.	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота	Виступ-презентація
2	Термінологія у професійному спілкуванні.	4	Робота з допоміжною	Складання плану

	Лексико-семантичні відношення в науковій термінології.		літературою. Пошукова та аналітична робота	
3	Особливості української медичної термінології. Словники в професійному спілкуванні. Типи словників, їх функції та роль у підвищенні мовленнєвої культури.	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота	Складання плану
4	Морфологічний аспект медичної професійної мови. презентації	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота	Презентація
5	Синтаксичний аспект професійної мови медиків. Підготувати виступ - презентацію	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота	Виступ
6	Особливості українського мовленнєвого етикету. Мовленнєвий етикет лікаря. Розробка дидактичної гри	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота	Розробка дидактичної гри
7	Публічний виступ та його жанри .	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота	Виступ
8	Стилістичний аспект фахової мови медичних працівників.	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота	Складання плану
9	Вимоги до складання та оформлення адміністративно-канцелярських документів.	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота	Виступ із презентацією
10	Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення.	4	Робота з допоміжною літературою. Пошукова та	Презентація

		аналітична робота	
Усього годин	40		

3. Критерії оцінювання

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є диференційований залік.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Оцінювання студентів проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ».

Поточна навчальна діяльність студентів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Для дисципліни, вивчення якої завершується у поточному семестрі та формою її контролю є залік, середній бал за ПНД викладачем кафедри переводиться у 200-бальну шкалу.

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються ДЗ)**

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Диференційований залік

Диференційований залік (далі – ДЗ) – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни. Допуск до ДЗ визначається у балах ПНД, а саме: min – 70, max – 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від – 50 до – 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за ПНД та ДЗ у балах від min – 120 до max – 200 і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS.

Диференційований залік з дисципліни або її частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;

- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Оцінювання теоретичних знань, якщо практичні навички оцінюються за критеріями «виконав», «не виконав»

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожен відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Питання до диференційованого заліку

4. Мова як суспільне явище. Мова та мовлення в житті суспільства. Функції мови.
5. Літературна мова, її ознаки. Типи мовних норм.
6. Мова професійного спілкування як функціональний різновид сучасної української літературної мови.
7. Медична професійна мова в історії української літературної мови.
8. Поняття про лексику, лексикологію та фразеологію. Слово, його лексичне значення. Принципи класифікації фразеологізмів.
9. Лексика сучасної української мови за її походженням та сферою вживання.
10. Мовні кліше, складені найменування, штампи як фразеологічні вислови номінативного типу.
11. Особливості використання лексичних одиниць у мовленні медичних працівників.
12. Поняття про термінознавство, терміносистему, термінологію, термін. Джерела збагачення термінологічної системи мови.
13. Загальнонаукова, міжгалузева й вузькоспеціалізована термінологія. Медичні терміни, професіоналізми та медичний жаргон.
14. Культура терміновживання. Особливості використання термінів-синонімів. Терміни в різних стилях мови.
15. Сучасний стан і проблеми української медичної термінології.
16. Поняття про лексикографію. Енциклопедичні й лінгвістичні словники. Медичні словники та довідники.

17. Роль словників у підвищенні мовної культури медичних працівників.
18. Поняття про морфологію, морфологічні норми.
19. Частини мови як основні морфологічні одиниці, принципи їх класифікації. Морфологічні категорії та синтаксичні властивості самостійних частин мови.
20. Специфіка використання граматичних форм самостійних частин мови в текстах документів.
21. Складні випадки визначення роду та відмінювання іменників.
22. Творення ступенів порівняння прикметників.
23. Специфіка відмінювання й сполучуваності числівників.
24. Особливості використання службових частин мови в текстах документів.
25. Поняття про синтаксис. Типи синтаксичних одиниць. Головні та другорядні члени речення. Принципи класифікації речень.
26. Складні випадки координації присудка з підметом; керування та узгодження у словосполученнях. Варіанти порушень синтаксичних норм.
27. Особливості побудови простих речень.
28. Типові огріхи, пов'язані з побудовою складних речень.
29. Синтаксичні особливості текстів ділових паперів.
  27. Культура мовлення, ознаки, що її характеризують.
  28. Мовленнєвий етикет, його історія, структура, види, призначення.
  29. Український мовленнєвий етикет як виразник етнічної самобутності, модель універсальної мовної діяльності народу.
30. Особливості етикету офіційно-ділового та наукового спілкування.
31. Культура мовлення медиків як невід'ємна частина лікарської деонтології.
32. Спілкування, його функції. Види, форми, особливості усного спілкування.
33. Поняття про невербальну комунікацію. Невербальні засоби та етикет професійного спілкування.
34. Поняття ділового спілкування. Індивідуальні та колективні форми ділового спілкування.
35. Етикет телефонної розмови. Етичні норми у використанні мобільних телефонів.
36. Дискусія. Форми організації дискусії. Вимоги до поведінки учасників дискусії.
37. Історія ораторського мистецтва.
38. Публічний виступ як жанровий різновид ораторського мистецтва. Культура сприймання публічного виступу.
39. Доповідь, промова, лекція, повідомлення як жанри публічного виступу.
40. Презентація як різновид публічного мовлення.
41. Візитна картка. Правила оформлення візитної картки.
42. Поняття про функціональні стилі сучасної української мови. Типологія стилів (призначення, характерні ознаки, жанрові різновиди).
43. Науковий стиль: ключові ознаки, мовні засоби, підстили та жанри, функціональне призначення.
44. Реферат як форма опрацювання наукової літератури. Анотація і реферат-резюме.

45. Тези. Стаття. Оформлення наукового тексту, цитат, посилань, бібліографії.
46. Рецензія і відгук. Особливості написання.
47. Правила скорочення в наукових і ділових текстах. Технічні правила переносу.
48. Поняття про документ, документацію, документування, діловодство.
49. Класифікація документів.
50. Формуляр документа. Бланк. Загальні вимоги до оформлення реквізитів. Текстові норми ділового стилю.
51. Види особистих офіційних документів. Заява, види заяв.
52. Доручення. Розписка. Вимоги до їх оформлення.
53. Вимоги до складання та оформлення адміністративно – канцелярських документів . Автобіографія.
54. Діловодство у медичних закладах. Основні вимоги до оформлення документації. Типи медичної документації. Особливості її складання й оформлення.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

- 1 Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування. Лексичний аспект професійної мови медиків. Підготувати виступ- презентацію (тема за вибором)
- 2 Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів.
- 3 Особливості української медичної термінології. Словники в професійному спілкуванні. Типи словників, їх функції та роль у підвищенні мовленнєвої культури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.
- 4 Морфологічний аспект медичної професійної мови. Створення мультимедійної презентації.
- 5 Синтаксичний аспект професійної мови медиків. Підготувати виступ – презентацію.
- 6 Особливості українського мовленнєвого етикету. Мовленнєвий етикет лікаря. Розробка дидактичної гри.
- 7 Публічний виступ та його жанри. Підготувати виступ – презентацію (тема за вибором).
- 8 Стилiстичний аспект фахової мови медичних працівників. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.
- 9 Вимоги до складання та оформлення адміністративно-канцелярських документів. Підготувати виступ – презентацію (тема за вибором)
- 10 Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення. Створення мультимедійної презентації.

3.4. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозіумах, тощо):

Нарахування додаткових балів за участь у конференціях – 8.

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Академічні очікування від студентів/-ок

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз`яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бабич Н. Д. Культура фахового мовлення : навч. посіб. / Н. Д. Бабич. – Чернівці : Книги–ХХІ, 2006. – 496 с.
2. Голод Р. Б. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. / Р. Б. Голод, О. М. Мельничук, Л. І. Сілевич. – Івано-Франківськ : Вид-во ІФНМУ, 2013. – 212 с.
3. Караман С. О. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. для ВНЗ / С. О. Караман, О. А. Копусь, В. І. Тихоша. – Київ : Літера ЛТД, 2013. – 544 с.
4. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підр. / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – 4-те вид. – Київ : Алерта, 2014. – 696 с.
5. Шутак Л. Б., Навчук Г. В. Культура усного спілкування медичного працівника : навч. посіб. / Л. Б. Шутак, Г. В. Навчук. – Чернівці : Вид-во БДМУ, 2014. – 177 с.

Допоміжна

1. Мацюк З.О., Станкевич Н.І. Українська мова професійного спілкування : [навчальний посібник] / З.О. Мацюк, Н.І. Станкевич. – К. : Каравела, 2010. – 352 с.
2. Семенов О.М. Культура наукової української мови : [навчальний посібник] / О.М. Семенов. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
3. Стахів М. Український комунікативний етикет : [навчальний посібник] / М. Стахів. – К. : Знання, 2008. – 245 с.
4. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Українська мова за професійним спрямуванням : [навчальний посібник для підготовки до іспитів] / І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 186 с.
5. Шутак Л.Б. Культура професійного спілкування: контрольні вправи і тестові завдання : [навчальний посібник] / Л.Б. Шутак, А.В. Ткач, Г.В. Навчук. – Чернівці : Видавництво БДМУ, 2012. – 182 с.

Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : [з дод. і допов.] / В.Т. Бусел. – К. – Ірпінь : ВТФ Перун, 2005. – 1728 с.
2. Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Тлумачний словник медичних термінів / Н.П. Литвиненко, Н.В. Місник. – К. – Ірпінь : ВТФ Перун, 2010. – 848 с.
3. Нечай С. Російсько-український медичний словник з іншомовними назвами / С. Нечай. – К. : УЛТК, Фонд ТТ, 2002. – 592 с.
4. Новий словник іншомовних слів : [близько 40000 сл. і словосполучень] / Л.І. Шевченко, О.І. Ніка, О.І. Хом'як, А.А. Дем'янюк. – К. : АРІЙ, 2008. – 672 с.
5. Чумак В.В. Український орфографічний словник : [близько 174 тис. слів] / В.В. Чумак, І.В. Шевченко, Л.Л. Шевченко, Г.М. Ярун; за ред. В.Г. Складенка. – К. : Довіра, 2008. – 997 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.litopys.org.ua
2. www.mova.info
3. www.novamova.com.ua
4. www.pereklad.kiev.ua

5. www.pravopys.net

6. www.r2u.org.ua

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx